

Sabima kartleggingsnotat 21, 2022

FLORAKARTLEGGING I HALLINGDAL 2022

Av Asle Bruserud

Engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*), Gol 2022

FLORAKARTLEGGING I HALLINGDAL 2022

Emneord: Karplanter, Hallingdal, 2022

Forord

Prosjektet Florakartlegging i Hallingdal 2022 er en fortsettelse av et tilsvarende prosjekt i 2021. Som tidligere har fokus vært på lokalt eller regionalt sjeldne arter samt risikoarter. Fordi mange eldre funn i regionen er gjort på sensommer/høst, ble undersøkelsene stort sett gjort på vår/forsommer. Det ble ikke laget fullstendige artslistene fra hver lokalitet, bare interessante arter ble notert.

Statistikk – kommuner

Det ble totalt registrert 1227 funn som ble lagt inn på Artsobservasjoner. En del av disse er dokumentert med foto. Det ble gjort funn i alle kommunene slik:

Flå: Totalt 218 funn.

Følgende arter ble registrert som nye for Flå: svinemelde (*Atriplex patula*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*) og gravbergknapp (*Phedimus spurius*)

Nesbyen: Totalt 217 funn.

Følgende arter ble registrert som nye for Nesbyen: hestehamp (*Conyza canadensis*), sprikemispel (*Cotoneaster divaricatus*), sypressvortemelk (*Euphorbia cyparissias*), kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), takrør (*Phragmites communis*), strandkjempe (*Plantago maritima*), marianøklebånd (*Primula veris*) *(se kommentar) og blåvier (*Salix starkeana*).

Gol: Totalt 447 funn.

Følgende arter ble registrert som nye for Gol: smårørkvein (*Calamagrostis neglecta*) og storveronika (*Veronica longifolia*).

Hemsedal: Totalt 109 funn.

Følgende art ble funnet som ny for Hemsedal: marianøklebånd (*Primula veris*).

Ål: Totalt 203 funn.

Følgende arter ble funnet som nye for Ål: hvitveis (*Anemone nemorosa*), knappsisv (*Juncus conglomeratus*), lyssiv (*Juncus effusus*), rakbergknapp (*Phedimus aizoon*) og marianøklebånd (*Primula veris*).

Hol: Totalt 33 funn.

Følgende arter ble funnet som nye for Hol: mattemure (*Potentilla anserina*), furuvintergrønn (*Pyrola chlorantha*) og dalfiol (*Viola selkirkii*).

Statistikk - rødliste- og fremmedartskategorier

Følgende arter i rødlistekategorien EN (Truet) ble funnet:

- Ask (*Fraxinus excelsior*) 2 funn
- Alm (*Ulmus glabra*) 1 funn

Følgende arter i rødlistekategorien NT (Nær truet) ble funnet:

- Nubbestarr (*Carex loliacea*) 3 funn
- Snøull (*Eriophorum scheuzerii*) 1 funn
- Myskemaure (*Galium triflorum*) 2 funn
- Flekkgrisøre (*Hypochaeris maculata*) 22 funn
- Tvillingsiv (*Juncus biglumis*) 1 funn
- Bitterblåfjær (*Polygala amarella*) 1 funn
- Furuvintergrønn (*Pyrola chlorantha*) 2 funn
- Krattsoleie (*Ranunculus polyanthemos*) 15 funn
- Nikkesmelle (*Silene nutans*) 1 funn
- Lind (*Tilia cordata*) 1 funn

Følgende arter i rødlistekategorien VU (Sårbar) ble funnet:

- Firling (*Crassula aquatica*) 1 funn
- Hengepiggrø (*Lappula deflexa*) 1 funn
- Vårveronika (*Veronica verna*) 1 funn
- Dalfiol (*Viola selkirkii*) 11 funn

Følgende arter i fremmedartskategorien SE (svært høy risiko) ble funnet:

- Ullborre (*Arctium tomentosum*) 1 funn
- Bladfaks (*Bromus inermis*) 14 funn
- Blankmispel (*Cotoneaster lucidus*) 1 funn
- Sprikemispel (*Cotoneaster divaricatus*) 1 funn
- Kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*) 2 funn
- Hagelupin (*Lupinus polyphyllus*) 4 funn
- Hvitsteinkløver (*Melilotus album*) 3 funn
- Gravbergknapp (*Phedimus spurius*) 1 funn

Følgende arter i fremmedartskategorien HI (høy risiko) ble funnet:

- Sypressvortemelk (*Euphorbia cyparissias*) 1 funn
- Moskuskattost (*Malva moschata*) 3 funn

Følgende arter i fremmedartskategorien PH (potensielt høy risiko) ble funnet:

- Ugrasklokke (*Campanula rapunculoides*) 3 funn
- Hestehamp (*Conyza canadensis*) 2 funn
- Tysk mure (*Potentilla thuringiaca*) 10 funn
- Vårpengeurt (*Noccaea caerulea*) 7 funn
- Sandskrinneblom (*Arabidopsis arenosa*) 1 funn

Følgende arter i fremmedartskategorien LO (lav risiko) ble funnet:

- Veirublom (*Draba nemorosa*) 7 funn
- Møllesøtgras (*Glyceria grandis*) 2 funn
- Rakbergknapp (*Phedimus aizoon*) 3 funn

Omtale av enkeltarter:

Hvitveis (*Anemone nemorosa*)

I de sørligste kommune i Hallingdal, Nesbyen og Flå, er hvitveis ganske vanlig. Lenger nordover blir den sjelden og tilfeldig. I denne undersøkelsen ble den funnet ved Ershovd i Hemsedal og ved Skrindo i Ål. Begge steder er den trolig innplantet.

Skjeggklokke (*Campanula barbata*)

Skjeggklokke ble funnet ved Ershovd i Hemsedal av Sigve Reiso i 2007 (Reiso 2007). Jeg fant en stor bestand på samme sted som Reiso. Her vokser det mye rart: hvitveis, marianøklebånd,

nikkesmelle samt diverse annet som opplagt er innplantet. Etter min mening er også skjeggklokke innplantet av noen som har ønsket å anlegge en «fjellhage» langt tilbake. Bestanden er på flere hundre individer og den har spredd seg til området rundt.

Nubbestarr (*Carex loliacea*)

Nubbestarr er rødlistet og i tilbakegang. Den ble i denne undersøkelsen funnet på en lokalitet i Flå og to i Gol.

Lerkespore (*Corydalis intermedia*)

Lerkespore er sjelden i Hallingdal. Det er kjent ett funn i Flå og ett i Nesbyen, dessuten 3 funn i Hemsedal, derav to i Hydalen. I denne undersøkelsen ble arten funnet med en stor bestand i sørskrenten av Vesle-Totten i Hemsedal.

Veirublom (*Draba nemorosa*)

Denne arten visner tidlig ned og er helt borte i midten av juni. Den ble denne gang funnet på 7 nye lokaliteter i Hallingdal.

Myskemaure (*Galium triflorum*)

Rødlistearten myskemaure er funnet ganske mange steder i Hallingdal tidligere, denne gangen ble det to nye lokaliteter, i Flå og Gol kommuner.

Møllesøtgras (*Glyceria grandis*)

I 2021 ble møllesøtgras første gang funnet i Hallingdal, ett funn i hver av kommunene Gol og Nesbyen. Denne sommeren ble det ytterligere to funn på elvekanter. Arten synes å være i ganske rask spredning i Hallingdal.

Blåveis (*Hepatica nobilis*)

Våren 2022 skrev jeg et leserbrev i lokalavisa Hallingdølen om forekomsten av blåveis i Hallingdal. Det ga god respons. Den naturlige utbredelsen stopper nok ved Bergheim i Nesbyen, men jeg fikk meldinger om forekomster i Gol, Hemsedal, Ål og Hol kommuner, den høyeste på Geilo stasjon (790 moh). Alle meldingene dreier seg om innplantninger. Blåveis er nå funnet i alle kommunene i Hallingdal. Ikke alle funn er registrert i Artskart ennå, det trengs endelig verifisering neste sommer.

Flekkgrisøre (*Hypochaeris maculata*)

Rødlistearten flekkgrisøre er vanlig i Hallingdal. Det ble 22 nye forekomster av arten denne sommeren.

Kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*)

I Hallingdal ble problemarten kjempespringfrø første og hittil eneste gang funnet av Anders Breili i Ål i 2018. I 2022 ble to nye forekomster i Nesbyen kommune registrert. Særlig bekymringsfullt er funnet ved Kvarteig i Nesbyen. Her har den nasjonalt sjeldne øyestikkeren sørlig metallvannymfe *Lestes dryas* en av sine svært få forekomster i Norge (Dahle 2014.)

Takrør (*Phragmites communis*)

Takrør er svært sjeldent i Hallingdal, det kjennes to funn i Gol og Ål av Finn Wischmann i 1977 og et funn i Flå av Johannes Lid i 1931. I sommer ble arten funnet ved Mørkedokktjern i Nesbyen.

Strandkjempe (*Plantago maritima*), Nesbyen 2022

Strandkjempe (*Plantago maritima*)

Denne strandarten opptrer vanlig på saltete veikanter langs RV7 i alle fall opp til og med Gol kommune.

Bitterblåfjær (*Polygala amarella*), Hemsedal 2022

Bitterblåfjær (*Polygala amarella*)

Eneste funn av bitterblåfjær i Hallingdal til nå ble gjort av Anne Elven og Jorunn Haugen i Hydalen, Hemsedal i 2003. Jeg gjenfant arten i Hydalen i sommer, trolig på samme lokalitet. Funnet var overraskende, også fordi lokaliteten ligger på 970 moh.

Marianøkleband (*Primula veris*), Nesbyen 2022

Marianøklebånd (*Primula veris*)

På Artskart ligger et funn fra Bergheim i Nesbyen kommune. Funnet er nøyaktig lokalisert, men mangler dokumentasjon og

finner. Arten ble ikke gjenfunnet på lokaliteten, men ble funnet i en gammel hage på et annet sted i Bergheim, her er den kanskje innplantet. Forekomsten av to eksemplarer ved Ershovd (970 moh) er svært overraskende og langt over kjent høydegrense i Norge, men må skyldes innplanting. Et funn av et eksemplar på veikant i Ål er også overraskende, men framstår som litt tilfeldig.

Furuvintergrønn (*Pyrola chlorantha*)

Denne rødlistearten ble funnet ett sted i hver av kommunene Gol og Hol, funnet i Hol er det første i denne kommunen.

Nikkesmelle (*Silene nutans*), Hemsedal 2022

Nikkesmelle (*Silene nutans*)

Ved Ershovd (970 moh) har den en stor bestand sammen med blant annet skjeggklokke, marianøklebånd, hvitveis og mye

annet. Den må være innplantet, men trives svært godt. Langt over høydegrensa i Norge.

Storveronika (*Veronica longifolia*), Gol 2022

Storveronika (*Veronica longifolia*)

Denne arten finnes sparsomt på elvekanter langs Hallingdalselva i Flå og Nesbyen kommuner. I 2022 fant jeg arten på elvekant ved Hoftun i Gol kommune, dette flytter grensa for arten i Hallingdal flere mil nordover.

Dalriol (*Viola selkirkii*), Gol 2022

Dalriol (*Viola selkirkii*)

Denne nokså sjeldne arten ble funnet på 11 nye lokaliteter i Hallingdal våren 2022. Den er opplagt nokså vanlig i regionen, men kan lett forveksles med andre fiolarter og er derfor trolig oversett.

Etterord

Tidligere undersøkelser av karplantefloraen i Hallingdal har vært nokså tilfeldige og mange er av eldre dato. Kartlegginga i 2022 ga derfor utvidet og oppdatert kunnskap.

Det er rimelig å anta at videre kartlegging vil gi nye arter både for regionen og den enkelte kommune. I denne sammenheng er også registreringer av fremmede arter av interesse.

Undersøkelsene i både 2021 og 2022 har vært konsentrert til de sørligste kommunene i regionen; Flå, Nesbyen og Gol. Ved å fokusere mer på fjellkommunene Hemsedal, Ål og Hol bør det være gode muligheter for spennende funn, både av fjellplanter og mye annet.

Litteratur:

Dahle S, 2014: Kartlegging av *Lestes dryas* (sørlig metallvannymfe) i Hallingdal 2014. Sabima kartleggingsnotat 16 – 2014.

Reiso S, 2007: Skjeggklokke (*Campanula barbata*) funnet i Buskerud. Blyttia 65 (3)